

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 59.

27. Maia 1825.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

U m o w a

względem zniesienia prawa Kadukowego i zaprowadzenia wolności wywozu majątków między krajami Cesarstwa Austriackiego a Królestwa Sardyńskiego zawarta w Wiedniu na dniu 19. Listopada 1824, i tamże na dniu 3. Marca 1825 ratyfikowana i wymieniona.

Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość Austriacki i Najjaśniejszy Król Jegomości Sardyński w zamiarze, aby dobroczynne skutki Umowy pomiędzy obu Dworami na dniu 31. Sierpnia 1763 względem zniesienia prawa Kadukowego zawartej, rozciągnąć na owe prowincje i krainy, które od owego czasu do Monarchii Austriackiej i Sardyńskiej wcielone zostały, niemniej w zamiarze, aby stosownie do istniejących szczęśliwie między obu Państwami ścisłych związków przyjaźni, użyć poddany swoim korzyści z wolnego wywożenia majątków, spuścizn i spadków z jednego kraju do drugiego, mianowali Pełnomocników do postanowienia tego, coby się ściągało do dokonania owego dobroczynnego celu, a mianowicie:

Najjaśniejszy Cesarz Jegomości Austriacki mianował Klemensa Wacława Lothar. Xięcia Metternich Winneburg, Xięcia Ochsenhausen, Xięcia Portella etc. etc. Kawalera złotego runa, W. Krzyża Król. Węgierskiego orderu Sgo Szczepana, cywilnego krzyża honorowego i orderu S. Jana Jeruzolimskiego, Kawalera W. orderu Zwiastowania, Kawalera Wielkiego Krzyża i innych orderów, Kanclerza orderu wojskowego Maryi Teresy, Jego C. K. Apost. Mości rzeczywistego W. Szambelana i tajnego Rady Ministra Stanu i Konferencyi, tudzież Kanclerza tajnego Dworu, Domu i Stanu J. C. K. Apost. Meir; zaś

Najjaśniejszy Król Jegomości Sardyński, Karola Franciszka Hrabiego Pralorne Kawalera W. Krzyża orderu duchownego i wojskowego, S. Maurycego i Łazarza, Kawalera orderu Żelazney Korony i Ces. Rossyjskiego orderu S. Anny pierwszej klasy, Swoiego nadzwyczajnego Posła i pełnomocnego Ministra przy Jego Cesarско-Królewskiej Apostolskiej Mości; którzy to Pełnomocnikowie zgodzili się na artykuły następujące:

Artykuł I.

Umowa na dniu 31. Sierpnia 1763 w Wiedniu względem zniesienia prawa kadukowego między Państwami Austriackim i Sardyńskim zawarta i podpisana potwierdza się wyraźnie z następnymi dodatkowymi artykułami oraz dokładniejszymi postanowieniami, i takowa dla wszystkich Królestw, Prowincy i krain, z których obie Monarchie teraz składają się, zupełną moc obowiązującą, mieć będzie.

Artykuł II.

Prócz zdolności dziedziczenia, która podług praw i ustaw, w obu Monarchiach i różnych do tychże należących Królestwach i Prowincyach, względem spadków na korzyść obustronnych Poddanych istnieje, niniejszem postanowioną, będzie trwać na przyszłość między Państwami Najjaśniejszego Cesarza Jegomości Austriackiego i Najjaśniejszego Króla Jegomości Sardyńskiego zupełna wolność wywożenia majątku, spadku, lub spuścizny z jednego kraju do drugiego, w takim sposobie, iż żadna opłata *ex jure attractus* inna iska, któraby w jednym lub drugim Państwie, przy wywożeniu majątku pobierać się zwykła, odłąd pobieraną być nie ma, jeżeli takowe opłaty i pobory do has monarchicznych wpływały. (Dokończenie nastąpi.)

C. K. połączona Kancelaryja nadzworna mianowała dotychczasowego Samborskiego pierwszego Kommissarza cyrkulowego, Dominika Kabatha, rzeczywistym Sekretarzem gubernialnym przy C. K. Galicyjskim Rządzie a to z powodu jego szczególny zdolności i gorliwej pracy.

— Z Wiednia d. 17. Maia. —

Gazeta Medyolańska z d. 8. Maia zawiera o pobycie NN. Cesarstwa w Kremonie, iakoteż o ich przybyciu i pobycie do Lody dalsze następujące wiadomości:

»W d. 5. Maia wieczorem było miasto znowu oświecone; nappysznię wydawala się ulica, przy której stoi teatr della Concordia; w tym wyprawila Muncypalność świetny bal na cześć dostojnych Gości. Gdy N. Pan w towarzystwie N. Pani i wszystkich obecnych Arcy-Xiążąt i Arcy-Xiężniczek ukazał się na sali pięknie ozdobioney

i rześisto oświeconey, ze wszystkich ust rozlegał się odgłos radości. NN. Goście zabawili więcej godzin na tęg uroczystości, a oddalając się, znowu powtórnym wyrazem radości zostali pozdrowieni.«

»W d. następującym, 6. Maia N. Cesarz w towarzystwie Arcy-Xięcia Karola i C. K. prowincynny Delegacyi oglądał koszary S. Piotra, rozmawiał łaskawie ze szeregowymi, a potem obejrzał na przedmieściu kościół S. Zygmunta, godny widzenia pomnik, tak z powodu wspaniałej swej budowy iak i pięknego wewnątrz malowania. Ztamtąd udał się N. Pan do kościoła katedralnego, gdzie przyjęty we drzwiach od zgromadzonėj Kapituły, został pozdrowiony od wspaniałej muzyki choralnej; poczem oglądał Monarcha znajdujące się tamże malowidła szczególniey owe Fresco roboty Pordenonego i Gatti.— N. Cesarzowa, udawszy się równie w towarzystwie Arcy-Xiężniczki Wice-Królowej do wyżej wspomnionego kościoła S. Zygmunta, spotkała się tamże ze Swoim dostojnym Małżonkiem, przyjęta oznakami radości i hołdu licznie zebranego ludu. Wszystkie wysokie Osoby zwiedziły w tym dniu drukarnią stereotypną P. Bellini i de Micheli, warsztaty kamieniarza Giovanini Beltrami, i inne publiczne i prywatne zakłady. C. K. Szambelan Xiążę Sorensina Vidoni, Hrabina Schinchinelli, Prezydent Sądu prowincynnego i Podesta gminy mieli zaszczyt, być u stołu Cesarzkiego, czego doznała też Hrabina Schinchinelli równie w d. 4. i 5. Szlachta mająca wstęp na pokoię przypuszczona była w tym iak i poprzedzających dniach, a N. Cesarz dawał potem od 5 do 8 godziny wieczorem prywatne posłuchanie.«

»W d. 7. Maia o godzinie 6 rano wyiechali NN. Cesarstwo przy błogosławieństwie ludu z Kremony do Lody.«

»Municypalność Kremony, czyniąc w myśli łaskawego i dobrotliwego Monarchy, postanowiła, większą część summy, przeznaczonėj na uroczystość pobytu NN. Cesarstwa w Kremonie, obrócić na wykupno zastawów, złożonych przez ubogich i potrzebnych w domu pożyczki. Hrabina Schinchinelli, w której pałacu NN. Cesarstwo mieszkali podczas swojego w Kremonie pobytu, otrzymała piękną tabakierkę, ozdobioną Cesarzką cyfrą brylantową.«

»NN. Cesarstwo iadąc do Lody raczyli zatrzymać się w Codogno. Przed domem urzędu tego mieysca był wystawiony łąk tryumfalny, przy którym N. Pan przyjęty od zebranych Władz i Deputacyi gminy, przyrzekł teyże zwiedzić sławny skład serów Stabiliniego, (produkt, iak wiadomo nayglówniejsze źródło zarobkowości okolicy Lody, rozsetany daleko pod imieniem Parmezan-

skiego) iakoteż przedziałnią braci Lambertich, i obadwa te zakłady dokładnie oglądał. O godzinie 10 1/2 przedpołudniem NN. Cesarstwo przy odgłosie dzwonów i okrzykach radości, zebranego ludu wiechali do Lody, wysiedli w pałacu D. Maurycyego Ghisalbertego, przyjęci przez Wice-Króla, godziną tamże wprzód przybyłego, i podwakroó ukazali się w oknach. N. Cesarz wezwał do stołu Naczelników różnych duchownych, łącywilnych i wojskowych Władz, iakoteż pełniącego służbę Szambelana Hrabiego Barni i D. Maurycyego Ghisalberti. Po stole miała wstęp Szlachta, poczem N. Pan dawał publiczne posłuchanie. Wieczorem zaszczycieli N. Cesarstwo Swoią obecnością teatr, rześisto tak, iak całe miasto oświecony.«

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Okręt, który w d. 3. Stycznia wypłynął z Paita przywiózł do Anglii wiadomośc, że eskadra Hiszpańska w Peru jest bezpieczna. W d. 18. Listopada okręty Azylia, Achilles, Konstancyia, Pezuela, Cloryda, Yeo i la Trinidad stały w zatoce Quilca na kotwicy.

Są wiadomości, że Jenerał Olaneta, który obiał dowodztwo nad wojskiem Królewskiem w Peru, zawarł zawieszenie broni z Jenerałem Suce. Olaneta niechce uznać nowej Rzeczypospolity, zezwala tylko, aby kroki nieprzyjacielskie wstrzymane były przez cztery miesiące; obadwa woyska stać będą w terażniejszym stanowisku, iedno w stronie północnej drugie na południe nad rzeką Desaguadero. Zawieszenie to broni zawarte w d. 12. Stycznia, a w d. 13. w Paz przez Jenerała Olanetę samego ratyfikowane. Woysko Król. zbiera się wewnątrz Peru; w Potozi jest ciągle załoga Hiszpańska.

Zjednoczone Stany Ameryki północnej.

Pożyczka otworzona w Londynie przez Zjednoczone Stany Amerzki północnej wynosi 12 mil. dollarów. Prowizyie czynią 4 1/2 procenta, i summa tą ma być zaspokoiony dług 6 procentowy. Pożyczka ta będzie w roku 1828 wyplaconą. — Eskadra Zjednoczonych Stanów na sro-dziemnem morza złożona z okrętu liniowego, okrętu o 60 działach, i kilku małych okrętów, stała w Marca na kotwicy przed Malta.

Hiszpania.

Minister Woyny wydał reshrypt do Sekretarza naywyższej Rady woyniennej, zawierający w treści: »Król Jegomośc, zawiadomiony o sprawie przeciwko Marszałkowi polnemu, Don Jose de la Cruz, Brygadierowi Jose et Llanos, i Intendentowi Don F. Aguila y Conde, rozpoczęty

z powodu mniemanego spisku przeciwko Rządowi Królewskiemu; iakoteż mając sobie przetożony w d. 13. Kwietnia wyrok naywyższey Rady wojennéy, oświadczaiącý, że nie znalazła dowodów owéy zbrodni, ogłasza zatém więzienie owego Jenerała za niesprawiedliwe i dowolne, wstrzymuje wszystko sądowe przeciwko niemu postępowanie, i rozkazuje, aby natychmiast był uwolniony, a przeszłość nie będzie dla niego stanowiła przeszkód do otrzymania nowych zaszczytów i godności. — Toż samo tycze się Brygadiera Llanos i Intendenta Aguilara, zastrzegając onym prawo pociągnięcia do odpowiedzialności ich przesładawców. A ponieważ obadwa Fiskusy Korony, Hrabia Barante, z powodu, iż nie był umocowany do uwięzienia Jenerała, a Don M. Sanz, iż fałszywie wprowadził sprawę, swoje przekroczyli obowiązki, zatém pierwszy wskazany na czteromiesięczne więzienie w twierdzy, ostatni zawieszony od pełnienia obowiązków, a obadwa powinni zapłacić kosztą sprawy. — Dalszy wyrok Król. mianuie Jenerała Cruz, Jenerałem Porucznikiem.

Wielka Brytania i Irlandya.

Dnia 28. Kwietnia oświadczył P. Grenfell w Izbie Niższey przy złożeniu nowych prośb przeciwko emancypacji Katolików: »Wię ón dobrze, iż to, co mówiono w drugiéy Izbie, nie może być przedmiotem rozpoznania, tynczasem spodziewa się, że ieszcze przed ukończeniem tych posiedzeń w iednéy lub drugiéy Izbie Człowiek znakomity z talentami uczyni wniosek, rozpoznać przysięgę przy koronacy i tak ją odmienić, iakby tego okoliczności mogły wynagać. (Oświadczenie to przyjęto wielkiemi oklaskami.) — P. Whitmore przetożył dawno zapowiedziany wniosek do przeyrzenia ustaw zbożowych. P. Huskisson odnosząc się do swego oświadczenia na d. 25. t. m. uczynionego, zezwalał na potrzebę zaięcia się tym przedmiotem, atoli z tą uwagą, że Parlament na posiedzeniu terażniejszém nie miałby dosyć czasu zastanowić się należycie nad przedmiotem, tak ściśle połączonym z rolnictwem i przemystem, a odmiany mające zayść nie zdają się być tak naglące, by w innych gałęziach nowego systematu handlowego Anglii rozpoczęte roboty, przerywać. Sądzi przeto, by to pytanie do następującego odłożyć posiedzenia. Po długich rozprawach odrzucono wniosek P. Whitmore 140 głosami przeciwko 47.

Na posiedzeniu Izby Niższey w d. 29. Kw. zrobił Lord Gower wniosek, aby Duchowieństwu Katolickiemu w Irlandyi przeznaczyć regularne uposażenie. Uczynił ón uwagę, że ten środek już pochwalali mężowie, iak Pitt, i Castlereagh, he-

dący tego zdania, iż obmyślając Duchowieństwu Katolickiemu utrzymanie, mieszkańcy wyznania Katolickiego zyskają przez to ulgę, gdyż dotąd sami obowiązani byli utrzymywać swoje Duchowieństwo. Podług dotychczasowéy Konstytucyi Duchowieństwa Katolickiego w Irlandyi, prawie wszyscy onegoż Członki pochodzą z nayniższey klasy towarzystwa cywilnego. Nie zarzucając Duchowieństwu Katolickiemu Irlandyi braku skarbów i przodków, byłoby pewnie nie w iednym względzie lepiéy, gdyby to Duchowieństwo tak było urządzone, iżby także i synowie znakomitych rodzin byli zachęcani poświęcać się temuż stanowi. Za miarę do mającý być przeznaczonéy dotacyi możnaby n. p. przyjąć zasadę uchwaloną w roku 1803 przez Lorda Londonderrego względnie Duchowieństwa Prezbiteryiańskiego. Liczbę Duchowieństwa Katolickiego w Irlandyi oznaczyć można na 2,000, a liczbę ich Koadjutorów lub Wikaryuszów również tyle. Dzielić ich można na trzy klasy, i pierwszey, nieiało dziesiątę części ogółu, wyznaczyć rocznéy płacy 200 funtów szter., drugiéy, blisko czterém dziesiątym, rocznéy płacy 120, trzeciéy, nayliczniejszey klassie, 60 funtów szter., dla każdego ze czterech Arcybiskupów możnaby położyć po 1,500 funtów szter., dla każdego z 22 Biskupów 1,000 funtów szter., a dla każdego z 26 Dziekanów Kapituły rocznie po 400 funtów szter. Tak więc na całe roczne utrzymanie Duchowieństwa Katolickiego potrzebaby tylko 250,000 funtów szter. — Po mowie wielu Człouków, n. p. Ministra Peel przeciwko wnioskowi, a wielu innych, mianowicie: Broughana, za wnioskiem, uchwalono pierwsze odczytanie proiektu 205 głosami przeciwko 162.

Większa część Gazet Angielskich wszystkich stronnictw napełnioną iest uwagami nad Mową Xięcia Yorku przeciwko emancypacji Katolików. Kuryier, iak wiadomo nieustanny przeciwnik emancypacyi, broni Xięcia.

Oto iest zastępujący text przysięgi podczas koronacyi, do którego sciąża się oświadczenie Xięcia Yorku na posiedzeniu Izby Wyższey w d. 25. Kwietnia, iako do powodu przeciwko przypuszczeniu emancypacyi: »Arcybiskup lub Biskup pyta się: »Czechli WKMość przez użycie Swoięy »naywiększey Władzy utrzymać Ustawy Boskie, »prawdziwe wyznanie Ewanielii i prawnie zaprowadzoną Protestańcką reformowaną Religiją? I »Czechli WKMość utrzymać wszystkie prawa i »przywileie, Biskupom i Duchowieństwu tego Królestwa i ich powierzonym Kościołom prawnie nadane, lub nadać się mające?« — Król lub Królowa odpowiada: »Wszystko to przyrzekam uczynić.«

Trzecie odczytanie bilu o emanypacji odłożone zostało w Izbie Niższej w d. 2. Maia, z powodu słabości Sir F. Burdetta na d. 6. t. m.

Francya.

Król Jmć wezwał Prezydentów i stałych Sekretarzy czterech Akademii, z których składa się Instytut Francuzki, aby byli obecnymi na iego Koronacyi w Rheims.

Xiążę Northumberlandy przybył d. 3. Maia do Kaletu, a w d. 4. w orszaku osmiu powozów wyjechał do Paryża.

Postanik Deja Tunetańskiego przyjęty został uroczyście w d. 5. Maia u Ministra Spraw Zewnętrznych.

Izba Deputowanych słuchała w dniu 30tym Kwietnia zdań sprawy z kilku prośb i z dwóch małych projektów do ustaw, dotyczących się: pożyczki miasta Rheims, w summie 80,000 fr., i wydzierżawienia na lat 90. wyższej żeglugi na Sekwanie i Aube. — Poczem rozpoznawano dalej rachunki budżetu z r. 1825. Następujące przyjęto paragrafy: »§. 2. Kredyt dodatkowy dla niestałych wydatków Departamentowych i kataster ziemieyszą się o sumnę 5,375,201 fr., która została do zarządzenia. §. 3. Różnym Ministeryiom (oznaczonym w załączonéj tabeli) przeznaczają się w budżecie na r. 1825 dodatkowe kredyty w ogólnéj summie 8,429,246 fr. §. 4. Budżet z r. 1823 ustanowiony ostatecznie na 1,118,025,102 fr.« (Między temi, przy budżecie dla Ministeryium Woyny obięte są 52,239,639 fr. 73 cent. za kontrakt o dostawę, zawarty z P. Ouvrardem.) Względem tego paragrafu podano dwa dodatki. Pierwszy był Jenerała Foy: »Kredyt dla Ministeryium Woyny oznaczony tymczasowo na 343,362,822 fr., będzie ostatecznie ustalony po złożeniu Izbom ostatecznych likwidacyi rachunków z woyny 1823«, po długich rozprawach odrzucony został słabą większością głosów. Drugi dodatek PP. Dubourga i Bacot de Romans, podług którego »z owego budżetu wypłacone P. Ouvrardowi 52,239,639 fr. powinny zostać tymczasowie, dopóki ostateczna likwidacya rachunków nie będzie Izbom przedłożona«, podobnego doznał losu. Tymczasem Minister Skarbu przykre miał stanowisko do bronienia przeciwko Jenerałowi Foy, który okazał, że Xiążę Naczelný Wódz ostatnią ugodę zawarł z Ouvrardem w Madrycie z d. 26. Lipca przyjął »zastrzegając sobie Ministeryalną potwierdzenie«, że temu poważaniu porządku prawnego źle odpowiedziało Ministeryium i to tak było samo sa-

niezgodne, że w ciągu 8 miesięcy 3 Ministrów otrzymało uwolnienie. Nakoniec wniesiono trzeci dodatek PP. Beaumont i Mestadier, opiewający: »Jednakowoż Ministrowie przełożą Izbom z okolicznościami rachunki względem wszystkich wywydatków, dotyczących się woyny Hiszpańskiej, skoro likwidacya onych będzie ukończona.« Ten ważny dodatek został po niejakich rozprawach przyjęty. Opozycyia okazała żywe ukontentowanie. Środek milczał. §. 4ty przeszedł potem z owym dodatkiem. Odroczenie na d. 2. Maia.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie zawierają następujące obwieszczenie Kommissyji Likwidacyinéy Królestwa Polskiego, z d. 14. Maia:

»Lubo pod d. 23. z. m. podała Kommissyia do pism publicznych Ustawę Xięcia Namiestnika Krółgo na d. 19. Kwietnia b. r. zapadłą, mocą której termin prekluzyiny do składania wprost w Kommissyji Centralnéy Likwidacyinéy dowodów pretensyji, z przytoczeniem usprawiedliwień na dopuszczoną dotąd przez strony zwłokę, do d. 1. Lipca b. r. z woli N. Pana przedłużonym został; unikając jednak wszelkich reklamacyi, iakieby z opóźnienia terminu lub z niewyłączenia usprawiedliwień na dopuszczoną dotąd zwłokę nastąpić mogły, ostrzega po raz ostatni strony interessowane: iż przedłużenie terminu wspomnionego jest ostateczne; ktokolwiek zatem nie podał pretensyji lub do podanych zastrzeżeń złożenie późniéj dowodów, albo podawszy takowe po d. 1. Stycznia 1825 r. nie przytoczył usprawiedliwień dopuszczonéj z swéj strony zwłoki; winien takowe do dnia ostatniego p. m. Czerwca wprost do Kommissyji Centralnéy Likwidacyinéy na papierze stemplowym ceny Złtp. dwa podać; w przeciwnym bowiem razie szkody ztąd wynikłe własnéj przypisze winie, gdyż pretensyie iego bez przytoczenia przyczyn zwłoki podane, iako stosownie do przepisów nieusprawiedliwione po dniu ostatnim Czerwca r. b. całkowicie usuniętemi byłyby, te zaś, któreby dopięro po dniu ostatnim Czerwca r. b. złożone były; bez żadnego rozpoznania stosownie do Art. 2. Ustawy z d. 25go Maia 1824 r. iako już zupełnie upadłe, zwróconemi podajacemu zostaną, i żadne tłumaczenie na opóźnienie poczty, lub tym podobne przyczyny, gdyby podanie d. 30. Czerwca r. b. do bióra Kommissyji Centralnéy Likwidacyinéy nie doszło, przyjęte nie będzie.«

Do tego Numeru Gazety dołączony jest Numer 21. Rożmaitości.